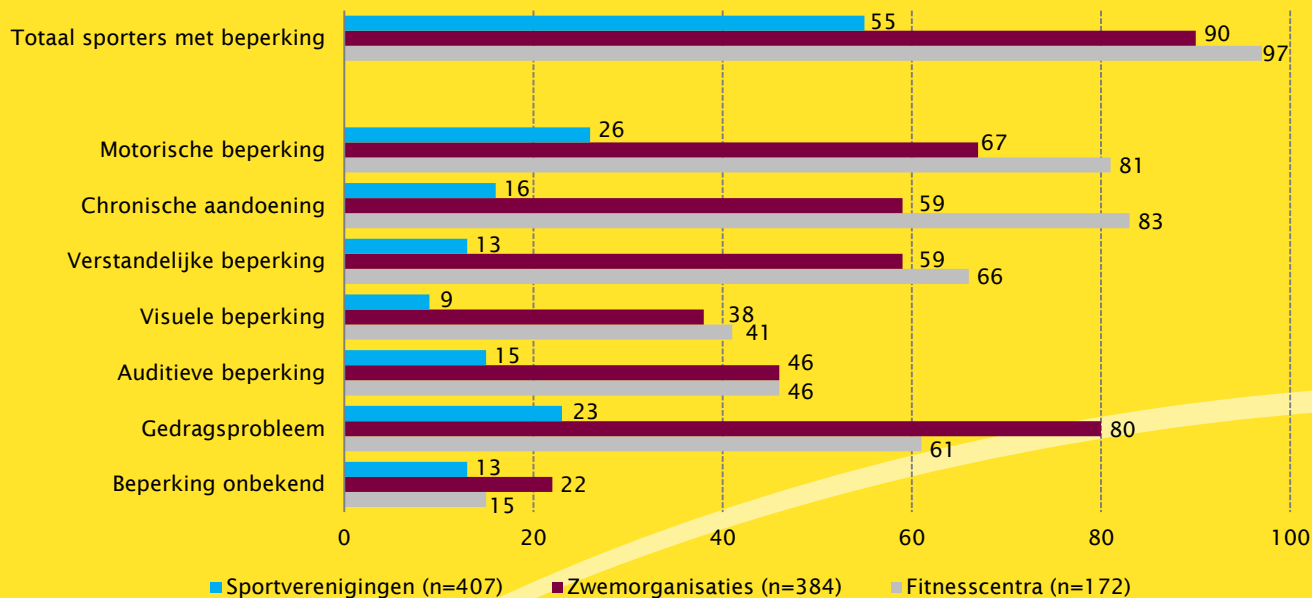

Gehandicaptensport en sportaanbieders: een (on)mogelijke combinatie?

Factsheet 2019/3

Salina Maasdam, Wikke van Stam, Maxine de Jonge & Caroline van Lindert

Figuur 1. Sportaanbieders met sporters met een beperking (totaal en uitgesplitst naar soort beperking) naar type sportaanbieder (in procenten, meer antwoorden mogelijk)*

* De vraagstelling voor zwemorganisaties was of het afgelopen jaar mensen met een beperking hadden deelgenomen aan zwemlessen/-activiteiten en voor sportverenigingen en fitnesscentra of mensen met een beperking lid waren.

Inleiding

In opdracht van het programma Grenzeloos Actief heeft het Mulier Instituut onder sportverenigingen (n=407), zwemorganisaties (n=384) en fitnesscentra (n=172) een onderzoek uitgevoerd naar belemmeringen en stimulansen die zij ervaren bij sportaanbod voor mensen met een beperking. De belangrijkste bevindingen worden in dit factsheet genoemd. De hele rapportage van dit onderzoek is [hier](#) te vinden.

Sportaanbod

Bij de meeste fitnesscentra (97%) en zwemorganisaties (90%), en bij ruim de helft van de sportverenigingen (55%) sporten mensen met een beperking. Welke beperking het meest voorkomt, verschilt per type sportaanbieder (zie figuur 1).

Sporters met een beperking kunnen geïntegreerd sporten samen met mensen zonder beperking, maar het komt ook regelmatig voor dat aparte groepen of specifieke uren worden opgezet voor sporters met een (specifieke) beperking. Sportverenigingen hebben soms aparte groepen voor mensen met een beperking (16%). Fitnesscentra hebben vaker specifiek aanbod, onder andere in de vorm van een-op-een begeleiding of aparte trainingsuren voor sporters met een beperking (83%). Bij

zwemorganisaties heeft ongeveer de helft specifieke activiteiten/uren voor sporters met een beperking (49%).

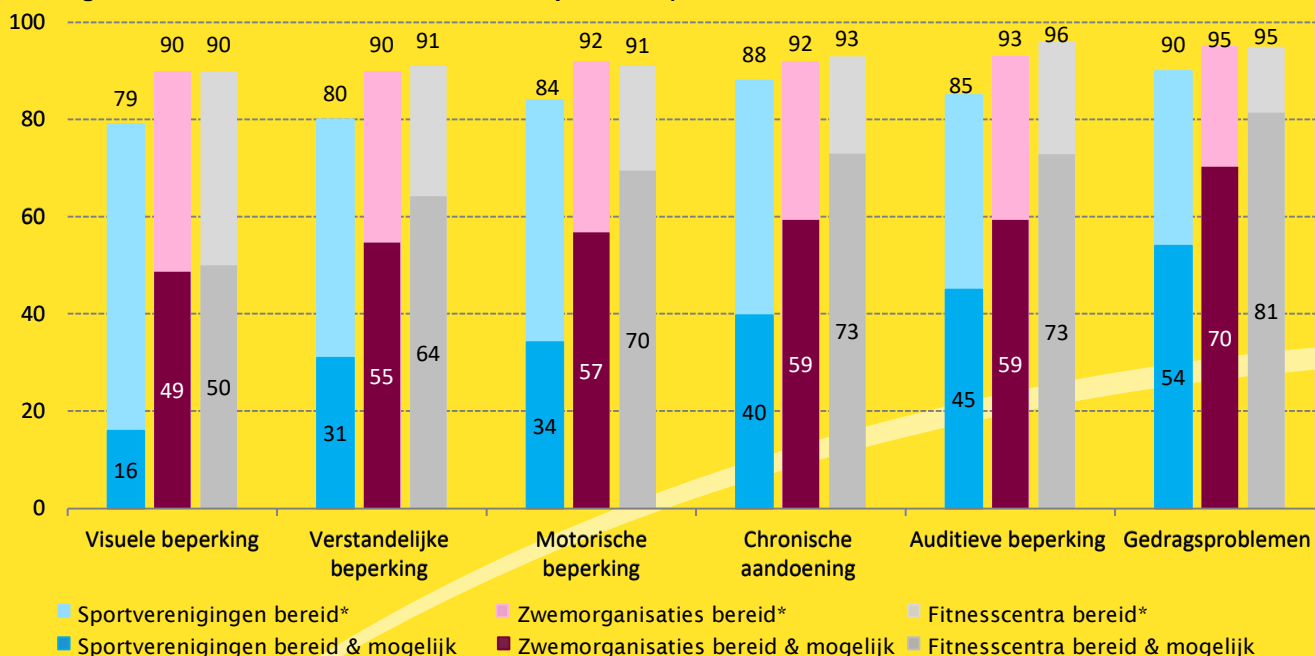
Aanpassingen aan sportaanbod

Sommige sportaanbieders hebben een aangepaste vorm in hun aanbod voor mensen met een beperking. Het betreft vooral aanpassingen in groepsgrootte en het aantal begeleiders. Een deel van de sportaanbieders heeft geen aanpassingen doorgevoerd in de sportomgeving voor sporters met een beperking (sportverenigingen 70%, zwemorganisaties 26%, fitnesscentra 44%). De meerderheid van de zwemorganisaties (66%) en fitnesscentra (61%) en een minderheid van de sportverenigingen (25%) heeft gekwalificeerde/ervaren vrijwilligers/instructeurs voor mensen met een beperking.

Structureel sportaanbod

Bij sportverenigingen met sporters met een beperking zegt de helft het aanbod voor mensen met een beperking niet structureel te hebben ingebed in de organisatie (50%). Bij de meerderheid van de zwemorganisaties en fitnesscentra met sporters met een beperking is dit wel het geval (62% en 57%). Meestal is het aanbod structureel ingebed doordat één of meer vaste personen binnen de organisatie hiervoor verantwoordelijk zijn.

Figuur 2. Sportaanbieders die bereid zijn om sporters met een beperking te verwelkomen en daarbinnen de sportaanbieders die daar ook mogelijkheden toe zien, uitgesplitst naar soort beperking en type sportaanbieder (sportverenigingen n=407, zwemorganisaties n=384, fitnesscentra n=172; in procenten)

*Dit is het totale aantal sportaanbieders dat bereid is, dus inclusief de sportaanbieders die ook de mogelijkheid zien.

Motieven en drempels

De bereidheid bij de sportaanbieders om (meer) sporters met een beperking te verwelkomen is groot. Een aanzienlijk deel daarvan ziet tevens de mogelijkheid om deze sporters te verwelkomen (zie figuur 2). Het overige deel van de sportaanbieders denkt niet dat het mogelijk is om (meer) sporters met een beperking te verwelkomen, of weten dit niet. Dit geldt het meest voor de doelgroep sporters met een visuele beperking.

Succesfactoren voor het verwelkomen en behouden van sporters met een beperking zijn goede sfeer en draagvlak, goede en betrokken instructeurs en extra begeleiding en aandacht. Dit geldt ook voor het opzetten van aanbod, al wordt als succesfactor daarvoor ook nog specifiek enthousiasme en bereidheid genoemd.

Als sporters met een beperking al tot de doelgroep behoren, dan is dit een motief om nog meer sporters met een beperking te verwelkomen. Ook ledengroei en naasten van mensen met een beperking spelen een stimulerende rol bij het opnemen van sporters met een beperking in de organisatie.

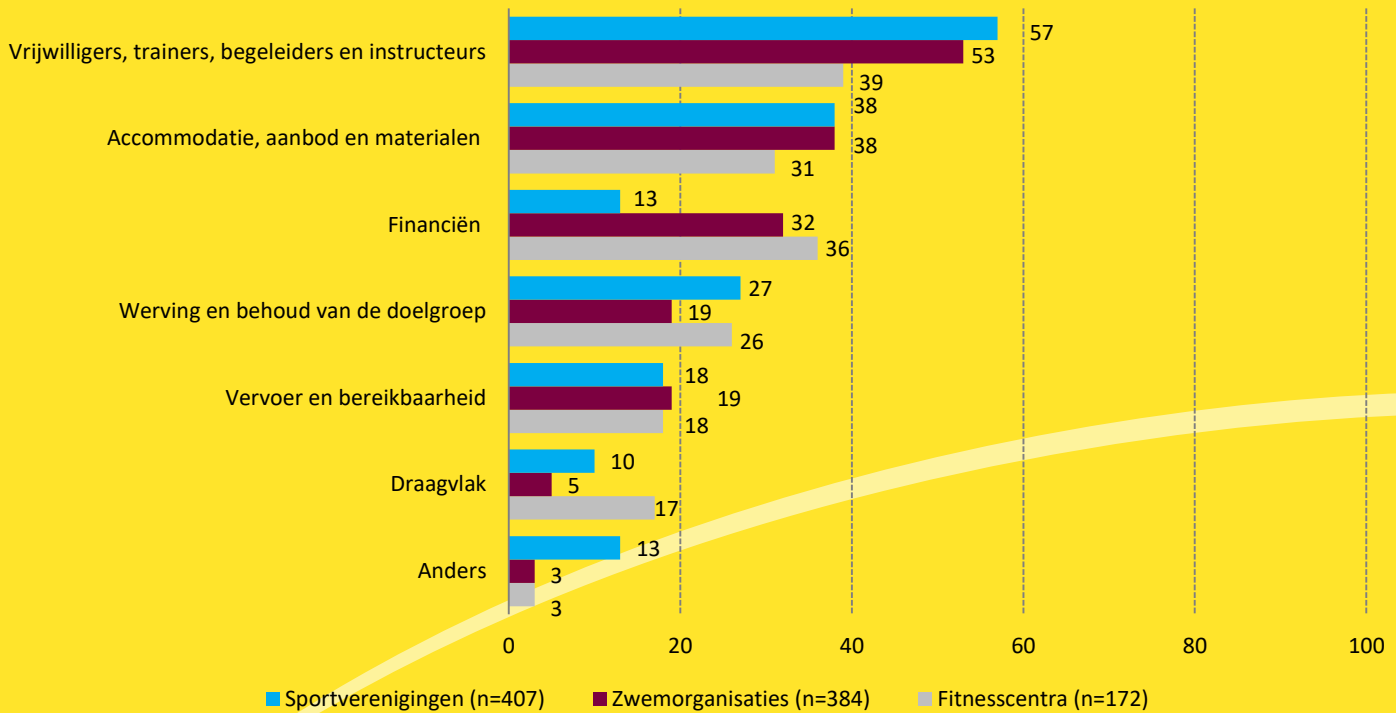
De meest voorkomende belemmeringen om (meer) sporters met een beperking op te nemen en voor hen aanbod te organiseren/hen te behouden, zijn het vinden van geschikte en gekwalificeerde instructeurs (en bij sportverenigingen het vinden van voldoende vrijwilligers) en het hebben van voldoende geschikte ruimte voor sporters met een beperking (zie figuur 3). Zwemorganisaties en fitnesscentra zien financiën vaak ook als belemmering.

Ondersteuning

De meerderheid van de sportverenigingen (58%), een derde van de zwemorganisaties (35%), en bijna de helft van de fitnesscentra (45%) met sporters met een beperking hebben geen ondersteuning gehad tijdens het werven van sporters met een beperking en het opzetten van aanbod voor deze groep. Ondersteuning bij het opzetten van sportaanbod komt bij de sportaanbieders meestal vanuit de instructeurs, het bestuur/management en de naasten van mensen met een beperking.

De behoefte aan ondersteuning om aanbod op te zetten voor sporters met een beperking verschilt tussen de drie

Figuur 3. Belemmeringen om (meer) sporters met een beperking op te nemen en voor hen aanbod te organiseren/hen te behouden, uitgesplitst naar type sportaanbieder (in procenten, maximaal 3 belemmeringen)

typen sportaanbieders. Met name fitnesscentra willen graag meer betrokkenheid en bereidheid vanuit gemeenten (47%). Ook zoeken zij ondersteuning in het vinden van subsidies of investeerders (35%). Sportverenigingen willen graag ondersteuning bij het vinden/werven van geschikte vrijwilligers (18%) en trainers (16%). Zwemorganisaties willen graag opleidingsmogelijkheden en cursussen voor instructeurs (35%), en ondersteuning in het vinden van subsidies of investeerders (35%).

Advies

De sportaanbieders is gevraagd elkaar advies te geven bij het opzetten van aangepast sportaanbod. Sportverenigingen raden aan dat er genoeg vrijwilligers moeten zijn, dat de doelgroep niet anders moet worden behandeld en om klein te beginnen. Zwemorganisaties bevelen aan om niet zomaar te starten met aangepast aanbod maar eerst een goed plan te maken, om apart aanbod op te richten met kleinere groepen, en om voldoende begeleiding te hebben. Fitnesscentra adviseren vooral om niet te starten met aanbod zonder voldoende goede begeleiding en om het aanbod niet te organiseren vanuit commercieel oogpunt.

Conclusie

Veel sportaanbieders hebben sporters met een beperking als lid/deelnemer. Een groot deel van de sportaanbieders meldt dat ze bereid zijn om (meer) sporters met een beperking op te nemen in hun organisatie, waarbij een deel daarvan mogelijkheden ziet om dit ook te realiseren. Bij sportaanbieders liggen dus kansen tot groei van het aantal sporters met een beperking dat sport. Er is nog een flink aantal sportaanbieders dat geen aanpassingen heeft gedaan en/of geen gekwalificeerde instructeurs heeft. Hier liggen ook belemmeringen, waar de sportaanbieders in kunnen worden ondersteund. Belangrijk is om daarbij niet alleen naar de traditionele sportvereniging te kijken. Ook andere sporten zoals zwemmen en fitness zijn sporten die populair zijn onder en geschikt zijn voor mensen met een beperking.

Bron

Stam, W. van, Brandsema, A., Jonge, M. de, Maasdam, S. & Lindert, C. van (2018). *De organisatie van sportaanbod voor mensen met een beperking*. Utrecht: Mulier Instituut.